

Barcelona, 10 de Maig de 1929

L'Esquella de la Torratxa

ANY LII - Núm 2602 - 15 cts. - Atrassats 30

BARCELONA, TREBALLADORA.

Per una Exposició com aquesta, ja es pot treballar.

Teatre Català NOVEDADES

COMPANYIA CATALANA DIRECCIÓ: CARLES CAPDEVILA

GALAS KARSENTY

Première des celebres artistes français

JACQUES BAUMER

BETTY DAUSSMOND

Hui, **Felix**. Samedi, **Nous ne sommes plus des enfants**.
Dimanche, **Je t'attendais**. Samedi, matinée extraordinaire:

Eusebe

Aviat, **Jo no sabia que el món era així**, d'Amadeu Vives.

Protagonistes: ENRIC BORRÁS i JOSEFINA TAPIES

Es c'espaxa en Comptaduria

Hotel Orient

El més ben situat

De 1.ª categoria

Servei immillorable

Rambla Centre, 20

BARCELONA

VIES URINÀRIE

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floriscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse-tes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Si voleu menjar bé
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

IMPRESA

ANTONI LÓPEZ

Carrer de l'Om, 8 :-: Barcelona

Impressions de luxe

Edicions - Revistes

: : : etcètera : : :

Treball acurat.

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 12303 - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

El crim i el vici

SENYORS, estem aclaparats, sincerament aclaparats. Aquest magnífic mes de Maig ha començat amb un crim terrible, repugnant, fastigós. El crim perpetrat per uns senyorets "pulcros y muy atildados", com es veu que ara s'ha posat de moda anomenar els homes afemellats, és dels fets més terribles i més gruixuts que hàgim pogut llegir mai. Ben bé, no sabem encara, almenys en el moment d'escriure la crònica present, quins són els mòbils del crim; però sigui per robatori, sigui per gelosia o bé, per temença que amb motiu del probable casament de la víctima, s'acabés per als companys i criats d'aquest l'exploació del vici, el fet és que s'ha posat al descobert, de manera plena i clara, el pecat que fa progressos certs en els medis socials de la Ciutat.

Fa bastant temps que ho diguérem en altra crònica, no recordem a propòsit de què: cal fer una batuda, no solament de policia i al barri xinès, sinó entre les relacions particulars de cada u, fins en les admiracions literàries i artístiques. Cal acabar i liquidar amb els "poseurs" que volen donar a entendre que és de bon to això de fer el desmenjat davant d'una dona i de fer creure que és amable i elegant abocar tot l'afecte i tota la cordialitat en joves tendres i simpàtics que viuen de no fer res, de la simpatia personal o de plaure a alguna dona en les seves aberracions íntimes.

Entre aquesta generació que no admira el talent, sinó el pecat d'Oscar Wilde, André Gide, Jean Cocteau; que creu cercar el posat harmònic i que sent la tendresa de passar-se la vida ajagut, que no tasta la vida de cabaret pel pler de distreure l'oci, sinó per passar el temps damunt les tovallles blanques tacades de whisky, per fer figura europea. Cal acabar amb aquesta prostitució mascle que està donant una literatura infantil, a força de voler ésser mascle, i que dóna tan mal exemple al públic en general.

Si hi ha quelcom d'important en les reformes ciutadanes, aquestes reformes són les de la destrucció del barri xinès i dels carrers podrits de Santa Madrona. Ens plaurà la reforma, perquè és de suposar que, quan la Ciutat es trobi amb la úlcera del vici oberta a la Ciutat, procurarà acabar amb el vici "bon marché" de la nostra zona roja. Però no cal cercar-lo tan sols en la nostra zona roja, sinó que cal liquidar-lo en les torres amagades de les afores, en els hotels amagats dels barris amagats, en les intimitats manifestes emparades en cabarets i music-halls.

Aquest crim ha estat un avís. Les aberracions comencen — com diu molt bé François Porché en el seu llibre "L'amour qui n'ose pas dir son nom" — en els vicis menuts i acaben en aquesta mena de crims com el que patim a hores d'ara, que no és pas un exemple per al poble ni per als homes.

Cal liquidar aquesta generació que no veu en el cocktail, en el jazz, en la dansa negra, en la "revue", un fet de distracció per a calmar els nervis dels homes superexcitats per la vida dinàmica de l'hora present, sinó un símptoma de depravació autèntica; cal liquidar aquesta generació estúpida i incivil que es desfà en compliments i en atencions excessives; cal menysprear-los dignament, negant-los la mà, l'estimació, l'admiració literària, la consideració amical, tot.

Amb homes, tot; amb caricatures d'homes, no res. I en aquest criteri, cal ésser ben fort, perquè, del contrari, ens trobarem que de cop i volta, ens veurem rodejats de viciosos i de neurastènics que faran de l'aberració una bandera intel·lectual, i del crim, un sistema filosòfic de bon viure.

FRANCESC MADRID

AQUESTS XICOTS D'"EL MATI"!

El diari de color de rosa tindrà una organització americana. Això ho sap tothom, perquè els seus directors ho diuen a qui vol escoltar-se'ls. Ara, el que no diuen és en què consistirà aquesta organització. Una frase, però, que se li escapà al gentilíssim Josep Maria Junoy, és prou reveladora del magnífic mecanisme intern de tot el diari.

—Per redactar notícies — digué —, per anar al govern civil, a l'Ajuntament, a "jefatura", etc., no caldrà pas tenir periodistes. Els mateixos escriptors de l'administració ho podran fer a estones perdudes.

POMPEU FABRA, RIVAL D'EUGENI D'ORS

Es prou coneguda la teoria d'Eugeni d'Ors, segons la qual no cal saber grec, sinó que n'hi ha prou amb simular que se'n sap. Aquesta teoria acostuma, l'ex-pantarca, a aplicar-la tant a les coses difícils com a les més vulgars de la vida. Així, un dia es trobava a la platja amb algunes de les noies de la seva famosa Escola de bibliotecaris. En mallot, l'illustre mestre, feia prodigis de natió... sobre l'arena. Cal dir que les noies cànides l'admiraven com si veiessin els prodigis d'una divinitat antiga?

En aquell moment, però, arribà Pompeu Fabra. Enraonà breus moments amb l'Ors. Després — amb naturalitat, sense cap discurs previ — Pompeu Fabra es tirà a l'aigua i avançà mar endins. Naturalment, que el nostre filòleg no s'havia proposat de rivalitzar amb el glossador, ni donar-li una lliçó, malgrat de poder-n'hi donar de totes menes. Però en tornar a la platja, trobà l'Ors tot malhumorat. Li havia fet perdre una part del seu prestigi davant les noies.

D'aquell dia ençà, l'Ors no volgué considerar més Pompeu Fabra com a un bon gramàtic.

LA TRISTA ACTUALITAT

El crim, de fa uns quants dies, omplena les pàgines dels diaris. No es perdona detall, s'aprofiten els més repugnants, els que cauen francament en els dominis de la medicina legal. Es conrea el crim — desde la premsa, i aquí, com a tot arreu del món, llastimosament — com una flor podrida i monstruosa que torba i excita la imaginació de la pobra gent. Se li dona un to major, exacerbat i agut, de melodrama, de melodrama dolent.

Això ens porta a la memòria unes paraules del nostre company Lluís Capdevila en la seva novella "Memòries d'un llit de matrimoni": El crim a ciutat és fulletinesc.

I en efecte, penseu en aquest recent crim: un home fet a trossos, decapitat, posat en una caixa, facturat. Tot això és complicat, difícil. Recorda a Poe, un Poe vingut a menys, de menor quantia.

Al camp el crim és més natural, més simple, menys truculent. La seva trajectòria és rectilínia. Podríem dir que al camp hom mata d'una manera més sana que a ciutat. Però semblaria una broma, i no ho diem. Al camp el crim perd importància per l'ambient, pel decorat, per l'"atrezzo": el cant dels ocells, l'olor de la terra, el remorejar de l'aigua.

A ciutat la decoració, en canvi, hi pren part, hi col·labora d'una manera brutal i eficaç, a vegades decisiva. A ciutat el crim té un inconfusible regust de literatura, que és ço que el fa més malsà. I surten a relluir els noms de Poe, de Tomàs de Quincey—l'autor de "L'assassinat considerat com una de les belles arts"—, Jean Lorrain.

I pren cos, una vegada més, el mite inventat per Oscar Wilde de què la naturalesa imita l'art. Veritablement, la literatura ha fet més mal que una pedregada.

Literatura és l'us imbecil de estupefaccents: l'adoració provinciana pel dancing i el cóctel complicat; l'entronització del repugnant homosexualisme, encara que André Gide i Marcel Proust vulguin presentar-nos-el com una exquisidesa d'homes superiors; literatura és l'abjecció pútrida de la nostra època, que està mancada de sentit moral.

Hom cerca l'assassí. I l'assassí és la literatura.

Na Clemència Isaura a Barcelona

Diuenge al matí, els nostres poetes, vells i joves, adscrits a tota mena de cenacles i penyes literàries, provinents de diversitat d'estils, gèneres i escoles, s'assabentaren, per "ràdio" i amb la sorpresa que és de suposar, de la súbita arribada a Barcelona de Na Clemència Isaura, l'egregia instauradora dels famosos Jocs Florals de la Provença, la fundadora de la Gaia Festa, que hom creia putrefacta des de fa centúries. I, naturalment, tots els protegits de les Muses, tots els versaires, xics i grans, s'apressaren a anar-la a rebre dignament i amb tota pompa.

Quan l'expres de França entrà en agulles, l'Estació d'En Maristany donava goig de veure; de vint-i-un botó hi havia el bo i millor de les nostres lletres; tots els mantenedors dels "Jocs" d'enguany en primer terme; tots els Mestres en Gai Saber i tots els fra-menors de l'Ordre de la Santa Poesia.

En saltar del vagó la illustre viatgera, un frenètic esclat d'aplaudiments féu trontollar la immensa nau tota de ferro verge.

A fora ja els esperava un auto-break de turisme, i en vint minuts escassos foren transportats a Les Planes de Vallvidrera. Una ràpida visita a la "Vila Joana", on va morir Mossèn Cinto, i tot seguit a ca'l Rectorat, a desglossar el menú vegetarià més poètic que s'hagi servit mai en taula de plumífers: ensiam, pèsols, créixems, faves, espinacs i espàrrecs al natural.

Després dels postres — braç de gitano, idea d'En Vallmitjana — la conversa s'animà extraordinàriament. Es parlà de la "Fundació Bernat Metge", dels projectes teatrístics d'En Ramon Tor, de la Font de l'Ignasi Iglésies, de la pròxima (?) sortida d'"El Matí", etc.; i en ocasió de quiscun dels temes cabdals de la xerrameca, tingué Na Clemència Isaura uns mots gentils de camaraderia endreçats als seus companys de lletres. En acabar-se l'àpat, no hi hagué pròpiament brindis, perquè, amb motiu de beure's només que aigua fresca, tampoc haurien resultat gens fogosos.

De tornada de Les Planes, com que ja era tard, decidiren anar directament a celebrar la solemnitat dels Jocs Florals, que enguany estaven anunciats, com és ja de consuetud, al domicili particular de un dels senyors adjunts. Allí s'entaforaren com pogueren tots els convidats, i entre aclamacions i picaments de mans, fou cedida la presidència a la bella i escotorida dama tolosana.

Discurs del President, memòria del Secretari...

Obertura de les pliques; lectura de versos — molt amor, molta terra assolellada, molta fè —; repartiment dels premis als jovencells guanyadors: té tu, té tu, té tu... Aplaudiments, estretes de mà, copets a l'espatlla...

Una modesteta festa entre família que els deixà satisfets tots i astorada i bocabadada la senyora Isaura, qui no se sabia avenir de l'evolució dels costums pairals de casa nostra.

La festa, però, s'allargà encara després del lliurament dels premis als poetes afortunats. I s'allargà, en amical conversa, fins cap al tard de la tarda. Es contaren rondalles de la vora del foc i contes de tots els colors de l'iris.

En Lluís Via, com de costum, no sentia res, i això que és un dels poetes que senten millor.

Dóna-li l'última repassada, i faré entrar els forasters.

Clemència Isaura s'atreu a insinuar:

—I doncs... què s'és fet de l'Emili Guanyabéns, el noble, l'exquisid poeta?

—En Guanyabéns?... Qui és En Guanyabéns? — preguntà un olímpic que sempre baixa d'Arbeca.

Es girà la conversa per vies més plàneres, i aleshores l'Apelles Mestres s'assegué al piano i engegà "La taverna d'En Mallol", cantada per l'Agulló, a dues veus (la pròpia i la del "Miliu"). En Guasch i En Bofill i Mates iniciaren uns angelicals jocs de penyores; el de l'"espardenyeta" va plaire molt a la festejada ex-regina. En Carner li explicà unes quantes facècies diplomàtiques; i En Povill, En Garcés, En Manent i En Riba no es cansaven de recitar-li estances i més estances; tots, tots es desvivien per a obsequiar-la amb poemes inèdits. En Miquel i Planes la volia dur a l'"Acadèmia de Bones Lletres" per tal que veiés el pati medieval i, de passada, per fer-li propaganda de la "y" grega; En Sagarra era del parer d'acompanyar-la a admirar les delícies del "Pueblo Español"; i En Carrión, més tràgic que els altres, la volia portar al carrer d'Orteu, a visitar la "Fàbrica de cartones"...

Però s'apropava l'hora del regrés de l'homenatjada a França; havien d'acompanyar-la a l'Estació del carrer del Marquès de la Argentera, i En Francesc Matheu, tot discreció i amb molt bon criteri, cansat ja de tantes i tan

absurdes pensades com eixien de l'exaltat magí dels assistents, es decidí a acabar amb tot aquell desori de projectes obsequiosos.

Donà el braç a Na Clemència Isaura i molt galantment va dir-li:

—Vingui, vingui, senyora... Passi, passi al menjador, que prendrà xocolata.

—Amb melindros? — insinuà ella, amb el seu dolç somriure.

—Amb melindros, sí, senyora. Nosaltres, sempre melindros.

I, darrera la gentilíssima parella, tots van anar passant al menjador, on els esperava la més germanívola de les suca-mulles.

Avui volem donar una notícia molt important als nostres lectors, per si encara no se n'haguessin adonat.

Els volem fer saber que ja som al mes de maig — si no ens enganya el calendari —, i els recomanem el mes de Maria. Els anirà molt bé.

Es hastimós que el crim converteixi les pàgines de la premsa en una parada de sang i fetge.

Aquesta immunda curiositat per la truculència!

EL QUE HOM HA PORTAT AL CAP, DURANT MOLTS SEGLES.

...I el que hi porta ara!

La joveneta nua

Molt al gust del dia és, ens sembla, aquesta historieta. Una noia amb vocació de pintor, no podia obtenir dels seus pares permís per tenir a casa models, ni que fossin de dones, per fer estudis de nu. Però s'enginyà per sortir-se'n, d'amagat dels seus pares. Es tancà a la seva cambra. La calentà bé, i, despullant-se davant del mirall, es feu servir ella mateixa de model. Després, d'amagat, trameté el seu estudi a una exposició.

Si la pintura era ben feta, el model n'era encara més. I com la noia no havia tingut miraments a dissimular la semblança del model i de l'obra, un amic seu, jove i tendre, la reconegué i se n'enamorà.

—Cal que la faci meva—es digué.

I com que ell era ric i com que ella era, malgrat tot, virtuosa, s'hagueren de casar.

No totes les noies tenen ocasió de mostrar tan sàviament la seva anatomia.

La mort d'Holofernes

Crítics i no crítics han coincidit en apreciar la tragèdia *Judit* com una obra valenta i excel·lentment versificada, però amb la qual l'autor camufleja constantment la història.

Es diu, efectivament, que tot allò tan terrible i tan insòlit que passa a l'escenari del "Novetats" sembla que no té res a veure amb els fets que sobre el particular ens ha vingut contant la "Bíblia".

Un espectador, decebut per tanta prestidigitació llegendària, ho comentava la nit de l'estrena, amb un amic veí de butaca, després del segon acte.

—Tanmateix, però—digué aquest amic—, ara *Judit* deu haver tallat la testa a Holofernes...

—Oh. . . ! vés a saber!—respongué l'interpellat—; tractant-se d'En Sagarra, qualsevol esmena històrica se'n pot esperar. Potser, en comptes del cap, li ha tallat... els cabells!

Afortunadament, es va comprovar que fou decapitació. No es va veure, però ho havíem de creure, perquè, al darrer acte, la mateixa *Judit* ens ho va dir tretze vegades i mitja.

AGREDOLÇOS

UNA DONA EXTRAORDINÀRIA

Els diaris anuncien, amb una gran publicitat, el debut, a un music-hall de París, d'una dona fenomen. Es diu Thea Alba i és de nacionalitat txeca.

El fenomen — el sorprenent fenomen — consisteix en el fet que Thea Alba — anomenada la dona dels cinc cervells — parla vint llengües. Penseu el que us ha costat a vosaltres d'aprendre'n una, els temes que us ha calgut fer, els grotescos esforços de pronunciació, les llargues hores de lectura, d'estudi...

Amb tot, hi ha, sens dubte, algunes persones que aprenen els idiomes estrangers amb una facilitat gairebé inconscient. Aprenen els mots estrangers, els girs aliens, amb la mateixa facilitat que altres persones tenen per les notes musicals. Tots havem conegut, altrament, individus d'una intel·ligència molt limitada que posseïen cinc, sis, set idiomes. Val a dir que aquest coneixement, tot i permetre una exhibició ostentosa, és molts camins tan sols rudimentari.

Però tornem a Thea Alba. El públic fa a Thea Alba les preguntes que creu convenient en qualsevol dels vint idiomes assenyalats. I Thea Alba va escrivint en una pissarra, sense cap vacil·lació, les respostes corresponents en l'idioma en què la pregunta li és feta: espanyol, francès, rus, anglès, àrab, etc., etc.

L'èxit que amb això ha assolit Thea Alba per tot arreu és, segons diuen, formidable. D'Amèrica — el país de les coses grans — va tornar curulla de dòlars i de llorers. Obtindria, entre nosaltres, un triomf semblant? Permeteu-me que ho dubti. La psicologia del públic americà, en efecte, és tota diferent de la del nostre públic. Els

americans senten per la dona una admiració respectuosa i pregona. Una dona fenomen, doncs, té ja, per endavant, més decantat a favor seu el públic que no un hom fenomen.

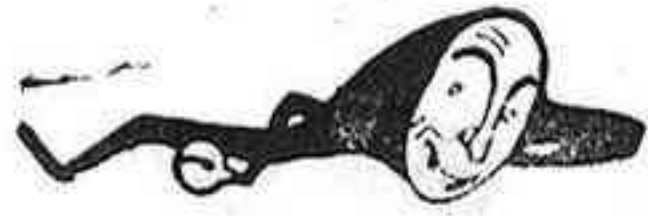
Nosaltres sentim també una certa admiració vers la dona, a les hores, almenys, que destinem a l'amor. Després... després, "les dones a casa!"

Conten que una vegada hom elogiava molt una certa escriptora davant d'un poeta molt poc feminista.

—Té un gran cap—deia el que feia els elogis.

—Bé, sí, un gran cap, un gran cap — respongué l'escriptor —. Però confesseu-me que el cap no és pas en les dones l'òrgan essencial!

PEROT.

"Què en penseu de la mort?"

En Pepet M.ª Junoy, que sempre en té una al magí i una per dir, ha obert a les planes de "La Nova Revista" una enquesta amb el títol que serveix d'encapçalament a aquestes ratlles; un tema tan suggestiu com intempestiu, per tal com ens ve a confondre el florit mes de Maig amb el climatèric Novembre.

Fins ara, les respostes inserides, al peu de les quals s'hi llegeixen les signatures de quatre sensitius, no resulten pas massa interessants, que diguéssim. L'un ens recorda els versos d'En Maragall, l'altre se'ns presenta a coll-i-bè de l'Eclesiastés...

I, amb tot, l'assumpte necromàntic, ben encarrilat, es prestava a un èxit de filosofia transcendental.

Nosaltres creiem sincerament que l'enquesta ha estat mal enfocada; que la pregunta s'havia de fer, no sols a artistes i professionals de la ploma, sinó a persones de sa casa; a simples ciutadans de tota mena d'estaments.

Així, en preguntar a tothom "què en penseu, de la mort?", s'haurien pogut aconseguir respostes insospitades, filles d'una original intuïció, que és el que cal per a enriquir el nostre folk-lore psicològic, si es vol fer obra d'empena, en vistes al demà i de cara a les multituds.

I ben segur que, fent-ho així, hauríem pogut llegir pensaments per l'estil d'aquests tres que, sense esforçar-nos gaire, havem aconseguit recollir nosaltres i que brindem a En Pepet M.ª Junoy, per si vol afegir-los a l'enquesta:

QUE EN PENSEU DE LA MORT?

"Que és una cosa molt necessària i molt convenient per als vius".

El Rector de la Parròquia.

"Que no vindrà d'una més o menys".

Un actor tràgic

"Encara no he nascut, ja voleu que pensi en la mort?..."

"EL MATI".

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT
NUMERO HAN ESTAT REVISATS PER
LA CENSURA GOVERNATIVA

CIVILITZACIO

En tot progressem: Fins els crims, els fem a la moda de París.

Entreactes

A Manresa ha aparegut *L'obrer*, interessant i valent setmanari esquerrà.

Benvingut.

A remarcar en "Mirador" de la setmana passada, un article de J. Ventalló sobre les modes literàries.

Els veïns de la plaça Universitat protesten perquè en dita plaça hi posen un quiosc de begudes.

Veritablement, el conflicte és greu! Què diran les potències quan ho sàpiguen?

FLAMENCOS

Sí, senyors; cap a Sevilla, a fer acte de presència.
Si aquí som més flamencs del que es pensàveu!

Els Jocs Florals de Barcelona d'enguany

AMELIA HUGUET DE CASES
Reina de la festa.

SALVADOR PERARNAU
Englantina d'Or.

JOSEP M. CASES DE MULLER
Flor natural.

JAUME ROSQUELLES I ALESSAN
Viola.

El passat diumenge i en plena intimitat es celebraren els Jocs Florals a casa del president del consistori; senyor Francesc Matheu.

La gaia festa, en les actuals circumstàncies, pren un aire de recolliment que fa pensar en les catacumbes. No deixa, però, de tenir l'encís i la transcendència de sempre.

Publiquem els retrats dels guanyadors dels premis ordinaris. No publiquem els poemes de la "flor natural" i la "viola" per manca d'espai.

PREMI DE L'ENGLANTINA D'OR

L'hereu de les muntanyes

I duu les serres cor endins

Es un pellanc de pedra cantellut,
bru com els pins i amb cor de roure,
duu a l'ànima l'esquèrpa solitud
d'aquells pivets que el vent no pot remoure.

I té l'esperit de llop
i l'ull negre, selvatge,
i en cada mot un glop
de sang del seu llinatge.

Té el cos fornit dels torbs i els temporals
i el llamp l'ha rebotcat quinze vegades;
ha relliscat mil cops entre penyals
per les tresqueres nevades.

Té el rostre bru i recremat pel sol,
els braços llargs com dues serralades
i entorn dels ulls un aspre giravolt
de boires ajaçades.

I sap un cant i el canta cada nit
—ressò d'idiïli d'una amor llunyana—
i el cant li surt del pit
com un bronzir de tramuntana.

I diu el cant: "Mai més la trobaré
com aquell jorn al còr de la pineda;
ai, de l'amor que va i no ve
i em fa sentir la neu més freda!"

I té un ressò de sol de flabiol
i un esquelleig d'ovelles blanques,
i cada so és un terròs de sol
i un glop de sang dalt de les branques.

Duu per vestit la pell d'un ós
que va matar en l'altura
rebolcant-se amb la por i les foscós
ell i el gos d'atura.

No ha sapigut mai res del món
ni sap què és sentir basarda,
i tota cosa se li fon
amb l'or del caure de la tarda.

I duu les serres cor endins;
se les fa seves cada dia,
i duu reina d'aquells pins
per sang que salta amb selvatgia.

Ell és l'hereu d'aquests cimals;
duu al pit l'espluga i la gelera
i el foll reblec dels temporals
que assoten la cinglera.

Duu per bastó un roure novell
que el va trencar d'una sarpada
i les arrugues que li fa la pell
són com de pedra esllavissada.

Mil bufaruts recargolats
no li han pogut segar les cames,
té el nervi de les tempestats
i duu en la sang un joc de flames

La seva ossada és un rocam
amb véis morats de totes menes,
i al moll de l'os un fil de llamp
li va burxant les venes.

I sap tresqueres i camins
i els fa i desfà dintre la fosca;
la solitud de serra endins
li ha fet l'ànima tosca.

En el seu caire escardalenc
hi ha foc d'alba i foc de posta,
i dintre el pit porta un avenc
i el cor és l'eco que li fa resposta.

De tant mirar-se les afraus
els sots dels ulls porten les ratxes
i el trontollar de les allaus,
i són dos llacs selvatges.

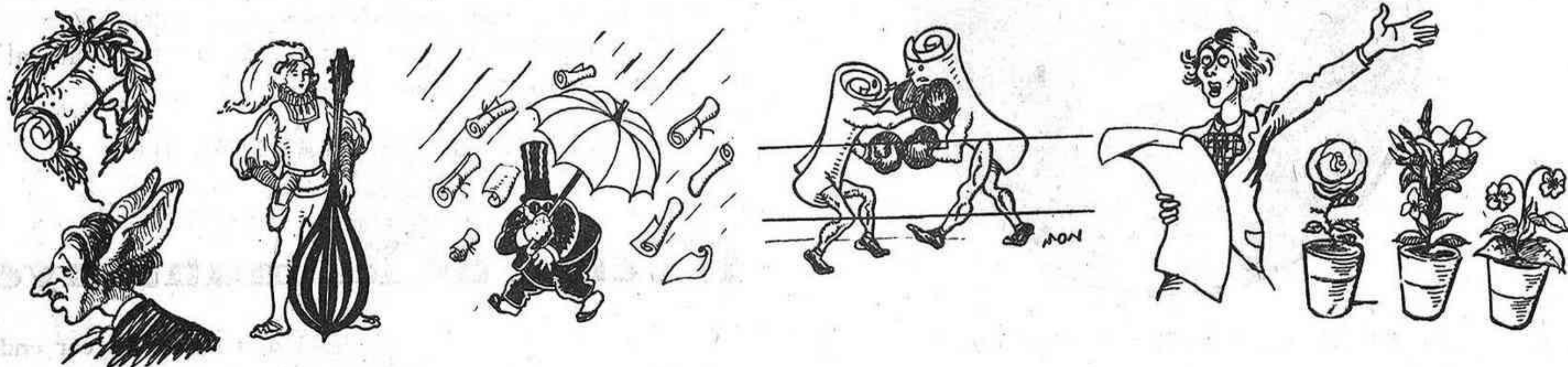
Ell és l'hereu d'aquests cimals;
color de cim de cada galta;
el front li fa com dos tossals
i cada vena és un torrent que salta.

Quan trobarà la seva amor
quina nissaga que ens espera!
raça de vents de serenor
que duen boires per crinera.

Raça que salta tot barranc
i ho sembla tot de llavor noble;
raça que duu dintre la sang
tota la sang per a pastar-hi un poble.

La ginestera florirà;
donarà en la flor fins les entranyes
i el nostre amor, llavors, vindrà:
Serà l'hereu de les muntanyes.

SALVADOR PERARNAU

Poesia floralisca

(MODELS DE DIVERSES EPOQUES)

I

DEL VELL TEMPS DEL ROMANTICISME

“La comtessa d'Aiguamolla”

La comtessa d'Aiguamolla
n'està mala des d'ahí;
ningú sap el què li passa,
ningú sap què pot tení.

El marit n'és a la guerra;
ni mai que torni a vení.
Si en temps de pau l'avorria,
més avui l'ha d'avorri.

La comtessa no vol metges
ni consells de cap veí;
per remei té un patge jove
amb uns llavis de carmí.

—Vina aquí, Baldiri,
no't moguis d'aquí
que m'és un martiri
si et veig lluny de mi...
Flor de lliri-lliri,
flor de lliri-lli.

Ja, en ser fosca la cambreta,
sospira com un garrí;
el bon patge, quan s'hi apropa,
uns mots dolços li sol dí:

—Si el meu cor podés guarir-vos,
del pit me l'arrencarí!”
La comtessa ja es revifa
sols de poder-lo senti.

La comtessa ja li acosta
sa galtona de satí;
el bon patge, que l'estima,
me li fa un petó molt fi.

—Ai, el meu Baldiri,
si tu em pots gori,
faré portà un ciri
a Sant Agustí.
Flor de lliri-lliri,
flor de lliri-lli.

DEL TEMPS DEL REALISME

“El firaire joiós”

—Au, mesura'm un got del de la dolça,
que veig que és tard, i toco pirandó.
Els hostals són pels rics; si jo hi faig molsa,
després se me'n ressent el butxacó.

La vida, ben mirat, no ho és, de cara;
el que la fa encari és la vanitat.

Com que d'això no en gasto, jo, per arà,
aquí em tens tan fresquet i tan trempat.

Tu ets dels rics, hostaler, però el teu viure,
ni em fa enveja ni em dona lleu turment.
Trescar, com jo, de cara al sol i al vent,
això és el que fa fort a l'home lliure;
això... i, de tant en tant, deu d'aiguardent,
i un caliquenyo d'allò tan coent.

Només que amb un crostó, una ceba crua
i una dèria d'amor dins del magí,
l'home se sent feliç del pa que sua
i ja en té prou per' fê el seu sant camí.

I sinó que el privar-me de la teca
potser fóra una "pana" pel ventrell
i és trist morí amb la budellada seca,
llençava el meu caixó de l'oripell
i renyia amb la fleca
i amb el flequer masell
i engegava als hostals tots al burdell;
i, ànsial..., de panxa al sol tot el sant dia,
a veure passà els núvols, que és molt sà,
i tots els llibres de filosofia
donen per fet que és el millor que hi ha.

Prou anar per les fires, passant penes,
enganyant els pagesos amb cadenes
de rellotge i ulleres i botons,
enllepolint les velles i les nenes
amb joiells d'un or fals fet d'illusions.

Tot ho daria; regalat, minyons!
I faria com faig tantes vegades
amb les mosses que tenen bon pamet
quan veig que amb el llautó estan encisades,
que els hi dic baix, baixet:
"Un parell d'arracades...
si et deixes fê un petó dels de xuclet!"

DEL TEMPS DEL PARNASSIANISME

"L'amor obscura..."

Oh, sacre horror del ressonant silenci,
malenconia escapadissa al vent,

fugitiu tuf carnal que empra la ment
congriant un amor que al cor s'agenci.

Foll traüt que't fas cendra dins l'oblit
al cor nu d'inquietuds desoladores;
tu, tenebrosa imatge raus en nit
i amb el teu fred tremoladís, m'astores...

Ai, el goig primicer!... Soliu fulgura
flam del destí pel mar de passió empès,
i t'enceles amunt, regió més pura
on l'amor fonedís... tot és No-res!

DEL TEMPS DE L'AVANTGUARDISME

"Flor de bidet"

L'amor meva és tota NETEDAT
La llimpiesa és mitja vida.

FLIT!

Jo, des del llit,
molt sovint ho he sentit.
— Ho he constatat,
millor dit. —
Ho he sentit, ho he ressentit
i el meu cor s'ha estremit
de tan emocionat:

Primerament se sent obrir un armari...
Soroll metàl·lic bon xic estrafolari.
Es un gibrell quadrúped. (El format
és d'un 8 esguerrat);
de dins tot aporcellanat;
un receptacle amb comes com una joguina;
sembla una banyera per una nina.

Des del llit sento el raig de l'aigua clara,
més ja sé jo que no és pas la cara
el que la meva amor s'hi vol rentà.
Ben segur que serà
(car sempre acostuma a fer-ho),
el 3. O.

ORQUESTRA PAU CASALS

CONCERTS DE PRIMAVERA

En els concerts III, IV i V, que he de ressenyar breument, el Mestre Pau Casals ha volgut fer-se acompanyar de solistes: en el primer, tots eren de casa (Hermann Brünnic, l'alemany de l'Orfeó; Vicents Maria de Gibert, organista; Josep Romà i Josep Caminals, pianistes, i l'"Orfeó Gracienc"); en el segon ens fou presentat un violoncellista notable (Horace Britt), i en el tercer, les violinistes germanes Adila i Jelly d'Aranyi. Per a tots va tenir aplaudiments el públic; però potser les germanes d'Aranyi se n'endugueren la palma.

El "Psalmus Hungaricus", de Zoltan von Kodály, fou la peça de compromís del III concert. Sense discutir la tècnica de la composició, trobarem l'obra dura, valenta, sense pietat. Prou ens havien dit que Kodály ha arribat a aplegar unes

3.500 cançons populars, fins en les regions més apartades d'Hongria; però no sabérem veure el rastre d'elles en aquesta obra que imposa per la seva grandiositat. La violència, la passió mal continguda esclaten a cada punt en cants feréstecs. A l'últim, com extenuada la força inspiradora, es decandeix i mor suaument.

En el IV concert ens agradà de tornar a sentir la "Simfonia concertada" d'Ernest Halffter, alemany nascut i educat a Madrid, que no té més de vint-i-quatre anys, obra escrita l'any 1923 i premiada en el concurs Nacional de Belles Arts de 1924-25. L'any passat ens la donaren en els concerts de quaresma del Liceu.

Es tracta d'una composició que renova el tipus de la "Simfonia concertada", de Haydn. Onze instruments de fusta, metall i arquet són agrupats i emprats com a solistes, i el seu so individual o el llur contrapunt, entre ells, es destaca damunt el fons de la massa orquestral d'instruments de corda.

Altrament, l'obra fa de bon sentir, i és de fàcil comprensió i graciós en les sortides grotesques a l'estil de Falla. Si el jove compositor s'emancipa de les seves adoracions pel Mestre andalús i per Strawinsky, el seu estre personal el pot dur molt lluny.

El "Concertone", de Mozart, en l'execució del qual es lluíren les germanes d'Aranyi, fou la clau del concert V, i una de les millors realitzacions de la temporada. Elles dues soles

fan un conjunt brillant i d'una exquisida correcció; però és que l'obra és una de les més exquisides mostres d'aqueixa música pura, despullada de tot compromís efectista, neta de ganxa, que només es troba en el mestre de Salzburg.

Aqueixes notes, escrites sense petulància, entre les pàgines destinades a la caricatura i als bons mots de no gens complicada invenció, no volen ésser una crònica completa, ni una crítica erudita. Però, ja què ve, ara, aqueixa insistència en la reposició de Saint Saëns? El Mestre Casals ens en dona el "Concert" en "la" menor, i la "tercera Simfonia", i al Liceu es preparen a cantar el "Sansón i Dalila." ¿No fóra millor de deixar-lo reposar una mica més?

CLAU DE SOL

TELO ENLAIRE

NOVEDADES

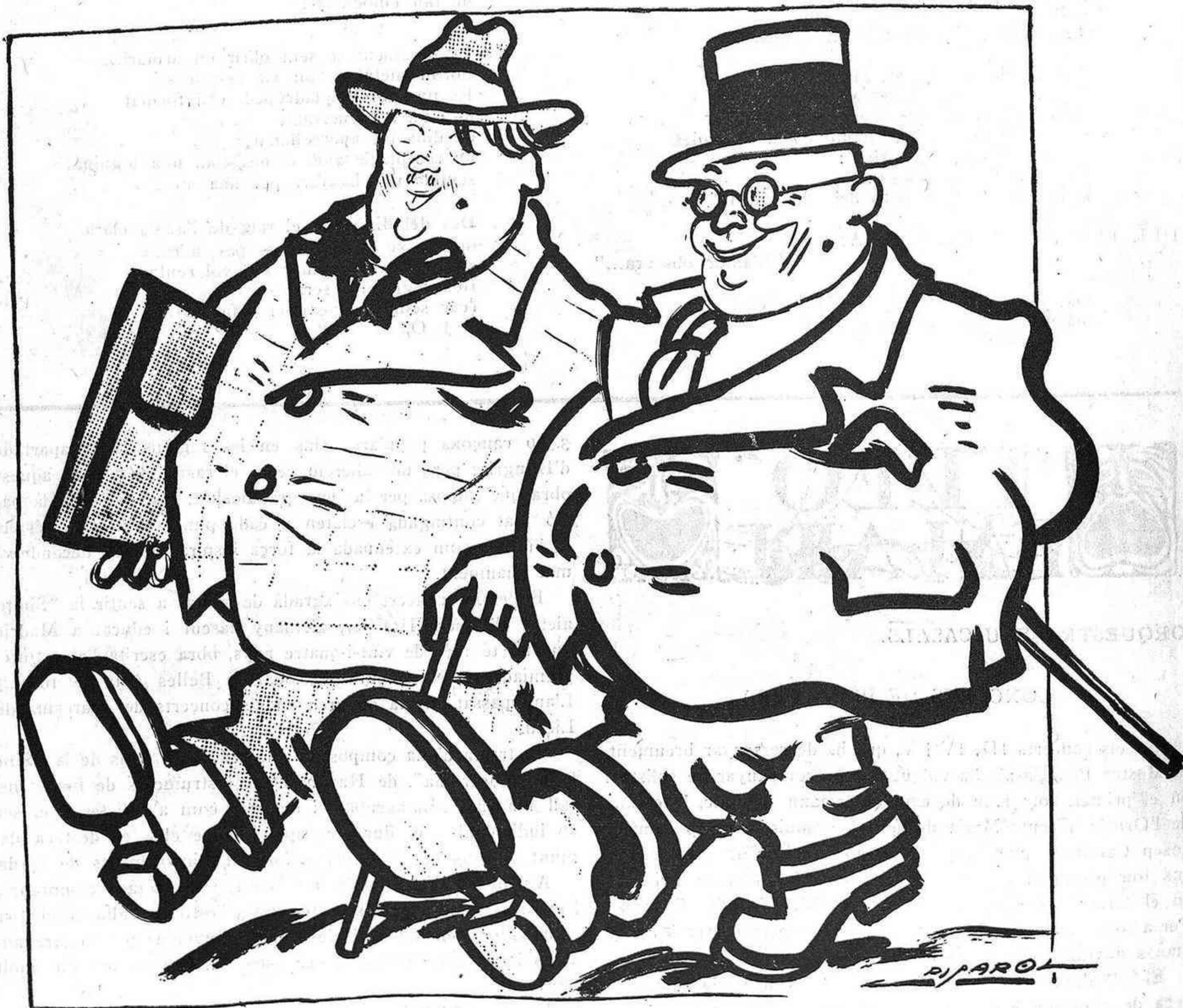
De fa un quant temps s'ha iniciat una campanya contra el teatre estúpid, que, llástimosament, tant abunda avui a casa nostra. Hom demana un teatre més noble, més intelligent. Donen conferències, en aquest sentit, Ambrosi Carrión, Lluís Capdevila, Ramon Vinyes; Carles Soldevila inicia polèmiques.

Els nostres escriptors, els nostres directors de premsa, reben lletres d'anònims homes del poble encoratjant-los a seguir la croada, unint els seus vots perquè la creació d'un teatre d'art sigui un fet. El premi "Mirador" suscita interessants polèmiques...

I no passa res. Es a dir, sí: passa que quan s'estrena una obra interessant — bella com "El foc que es revifa malament", de Jean Jacques Bernard—, els que demanen un art més intel·ligent, no omplen el teatre.

El crític — ja ho sabem — no ha d'ocupar-se de si el teatre estava o no estava ple, de si l'autor va sortir als finals d'acte a saludar, etc. Però el d'avui és un cas excepcional: l'empresari de Novetats, amb un bon gust i una valentia dignes de tot elogi, ens dona una obra nova, una obra plena d'interès — no ens referim a l'interès de recepta i de truc —, i d'intel·ligència i de dignitat. I el públic no omple — com era la seva obligació — el teatre. On és, doncs, aquest públic al que incessantment hom crida i que no respon? Caldrà, doncs, abandonar el teatre a la grolleria, a la bajanada, al més baix negoci?

"El foc que es revifa malament", o sigui "Le feu qui reprend mal", és una comèdia admirable de Jean Jacques Bernard. Així, tal com sona: admirable. Una comèdia d'una finor.

OPINIONS

Jo no ho hauria enviat a Madrid; ho hauria enviat a Vic.

Na Caterina Bàrcena

d'una sensibilitat gairebé hiperestesiada; una comèdia en la qual l'autor fa parlar el silenci, aconsegueix fer parlar el silenci. Una comèdia en la que, sense crits, s'arriba a donar la nota patètica.

Heu parat esment en ço que hem dit? "Sense crits s'arriba a donar la nota patètica..." que fins avui havíem vist sempre unida al crit. Jean Jacques Bernard no és un profús, i tendeix a l'eliminació de diàlegs, tipus i escenes de segon ordre. Tot, en la seva obra, adquireix una qualitat de matèria primordial. Tot, en la seva obra, tendeix a la sobrietat. I, per consegüent, a la intensitat.

Ah! Una advertència: no cal retreure Maeterlinck en parlar de Jean Jacques Bernard. En Maeterlinck, la paraula és vehicle del misteri. En Jean Jacques Bernard, el silenci és vehicle del subconscient.

La traducció, de Josep Pous i Pagès, molt digna i ajustada.

En la interpretació molt bé les senyores Fornés i Baró i els senyors Torrents i Gimbernat.

BARCELONA

"Seamos felices" és una comèdia suau, finament parlada, escrita en to menor — un elegant to menor — i resolta amb elegància.

No és pas una de les millors comèdies de Martínez. Però tampoc no cal exigir que totes les comèdies siguin "les millors".

L'obra, a més a més, estava presentada i interpretada amb un bon gust extraordinari. Extraordinari perquè no totes les companyies tenen un director artista.

Caterina Bàrcena és la gran actriu de sempre, amb això creiem que està dit tot. Ella i els altres actors interpretaren la nova comèdia de Martínez Sierra amb una correcció magnífica.

POLIORAMA

Carme Díaz, l'excellent actriu, ha passat a aquest teatre y ha estrenat "Rondalla", dels germans Quintero. "Rondalla" és una obra aragonesa, però ho és en ço exterior: la indumentària, l'escenografia. Aquesta predilecció per ço purament exterior, que també s'observava en "Cancionera", dona a l'obra dels senyors Quintero aquest to de crom ensucrat i llampant que ens és tan desagradable. Els Quintero escriuen comèdies a l'aquarella.

"Rondalla", com totes o la majoria d'obres d'aquests autors, ens sembla una cosa vella, arnada, truculenta i efectista. El teatre, avui — sortosament — és altra cosa. A més a més, en les obres d'aquests autors hi ha un to cursi veritablement insuportable. No en "Rondalla", sinó en totes. Aquesta cursileria converteix el que haurien d'ésser figures de carn i ossos en ninots de merenga.

Llàstima d'interpretació, car en "Rondalla", fora el treball dels actors, tot és coloraina i lloc comú.

BOB

MARTORI

Hom diu, a més, que Ramon Martori s'ha reincorporat al teatre castellà.

Ha fet bé. Aquí llegint Renan, hauria perdut el temps.

AQUELLA OBRA...

Aquella famosa obra de la qual parlàvem la setmana passada i que tants diners ha de donar a En Santpere — i nosaltres que ens n'alegrem — començarà a assajar-se aviat a l'Espanyol. I que s'estrenarà després de dos vodevils, un d'ells traduït per Alfons Roure. ¿Ja coneix el francès Alfons Roure?

Fa pocs dies s'inaugurà la farola de la plaça de Catalunya. Nosaltres no hi trobem res de particular en aquesta farola. També hem vist com es canviaven els fanals de molts altres carrers.

Ens plau que el nostre Ajuntament es preocupi de la llum pública.

Pels eixamples, els urbans regularitzadors del trànsit tenen feina a fer passar la gent pel lloc que els pertoca.

Troblem que està molt bé, però resulta enfadós que per anar de vorera a vorera et facin fer tantes tortes.

Deu ésser un truc perquè la gent digereixi i gastí més.

Amb motiu de l'Exposició ja comencen a veure's estrangers a Barcelona.

Quan arribin els anglesos, que ens avisin, que ens amagarem.

Montjuïc ja és una altra cosa ben distinta del que era.

D'aquelles bullangues, ballarugues, festeigs i arrossades, només en servarem un record.

Què diria Montjuïc, si la Marieta tornés a la font del gat?

El port de Barcelona també s'eixampla. Hem vist les obres del port del carbó.

Barcelona va guanyat terra per mar i per terra.

Voldríem que arribés a Mallorca i traspassés els Pireneus.

En Pere Coromines és un home molt enginyós. En el sopar dels Jocs Florals digué unes quantes facècies de les seves, tan celebrades.

Parlant de menjars, ens parlà de l'arròs. Digué que havia menjat una paella molt bona. Mireu si era bona — digué —, que no era a la valenciana.

S'estan fent gestions per a descobrir els autors del crim que és a l'ordre del dia. Ens referim a la troballa de restos humans en una caixa expedida a Madrid des de Barcelona.

Ens plauria que es trobessin els criminals i se'ls castigüés com mereixen.

Mireu que matar un home i fer-li fer un viatge encaixonat...

Es necessita ésser cínic!

Una senyora ha declarat que li havia estat furtada una joia avalorada en mil vuit centes pessetes.

Hi ha dret a portar joies d'aquesta vàlua, quan hi ha tants pobrets que no tenen per menjar i falten llits a l'hospital de Santa Creu?

OBRA NUEVA

LOS PER-ALVAREZ

por ISIDORA SEVILLANO

NOVELA DE COSTUMBRES ESPAÑOLAS

Un tomo 8.º Ptas. 4

PLANO DE BARCELONA

GUIA DE BARCELONA

GUIAS MICHELIN

PLANOS MICHELIN

MALLORCA

Album de fotografías de
la famosa Isla Dorada

POSTALES DE BARCELONA

BARCELONA A LA VISTA

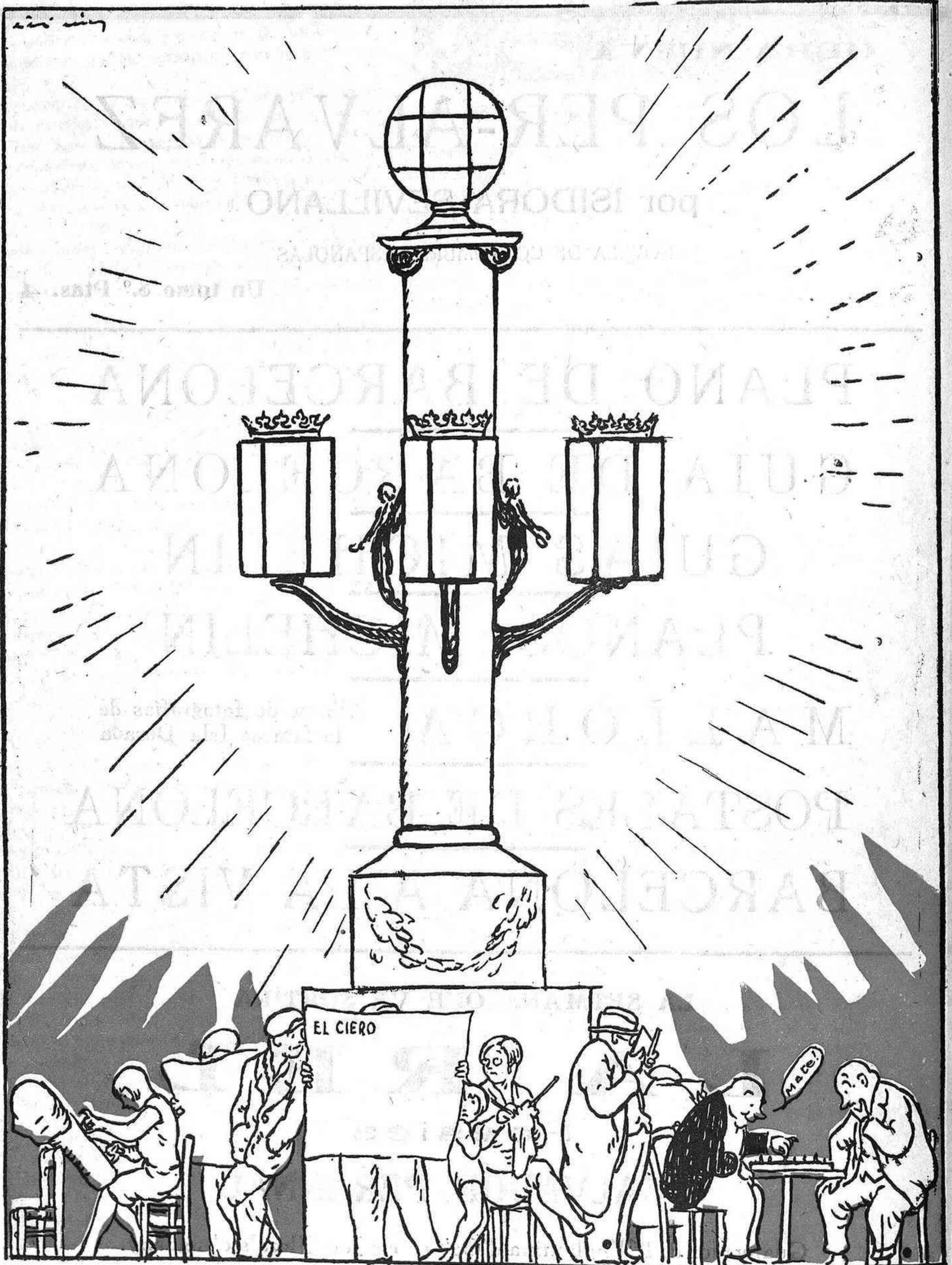
LA SETMANA QUE VE SORTIRA

LA R E L

Poesies

de SALVADOR PERARNAU

Guanyador de l'“Englantina d'Or” en els Jocs Florals d'enguany.

LA FAROLA DE LA PLAÇA CATALUNYA

Vaja, que no diguin! Com aquesta ni la de la plaça de la Concòrdia de París.